

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเป็นหลักการซึ่งพัฒนามาจากหลักของกฎหมายระหว่างประเทศภาคสงคราม (The Law of War) โดยกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีหลักการแบ่งแยกพลรบ และเป้าหมายทางทหารออกจากพลเรือนและทรัพย์สินของพลเรือน โดยมีต้นเหตุเนื่องมาจากสงคราม ทั้งนี้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศถือเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศภาคสงครามซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกิดจากสนธิสัญญาหรือจารีตประเพณี เพื่อใช้ปกป้องและช่วยเหลือทั้งบุคคล และทรัพย์สินที่ได้รับอันตรายอันเกิดจากการพิพาทกันด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดสิทธิของคู่พิพาทในการใช้วิธีการสู้รบและปกป้องบุคคลและทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบกัน

เมื่อเกิดกรณีขัดกันทางกำลังทหารขึ้น ย่อมสร้างความเสียหายทั้งแก่ชีวิต และทรัพย์สินมากมาย โดยในบรรดาทรัพย์สินเหล่านั้นก็รวมถึง “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” ซึ่งมีคุณค่าและได้รับการสั่งสมและสืบทอดมาเป็นระยะเวลานาน เช่น อาคารซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์ งานประติมากรรม สถาปัตยกรรม งานศิลปะต่างๆ จดหมายเหตุ หนังสือโบราณ รวมตลอดทั้งอาคารซึ่งแสดงวัตถุเหล่านี้ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอสมุดแห่งชาติ

ฉะนั้นเมื่อหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป พัฒนาจนกลายมาเป็นกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ รัฐต่างๆจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหาร ทำให้เกิดความร่วมมือกันจัดทำตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารนั้น¹ คือ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารปี ค.ศ. 1954 และพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1

โดยในปัจจุบันมีรัฐเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 นี้แล้วทั้งสิ้นจำนวน 122 รัฐ² ตัวอย่างเช่น อียิปต์ รัสเซีย ฝรั่งเศส จอร์แดน สเปน ออสเตรีย กรีซ ฯลฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่า

¹ Captain Joshua E. Kastenber, USAF, “The legal regime for protecting cultural property during armed conflict”, *Air Force Law Review*, 1997, pp. 1 – 4.

² UNESCO, List of States Parties of Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict. The Hague, 14 May 1954 ,Retrieved February 3,

กลุ่มประเทศที่ให้ความสนใจเข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญามักเป็นกลุ่มประเทศที่เป็นแหล่งที่มีทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศ และเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของโลกอยู่เป็นส่วนใหญ่ และสำหรับในพิธีสารฉบับที่ 1 ปี ค.ศ. 1954 เพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 มีรัฐเข้าเป็นภาคีแล้วทั้งสิ้นจำนวน 100 รัฐ³ เช่น อิตาลี อินเดีย บราซิล เปรู สวิสเซอร์แลนด์ ฯลฯ รวมทั้งประเทศที่ได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาหลักแล้วส่วนใหญ่อีกเข้าเป็นภาคีของพิธีสารฉบับที่ 1 นี้ด้วย โดยในส่วนของพิธีสารฉบับที่ 1 ก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหารเพิ่มเข้ามาเพื่อให้เนื้อหาในส่วนของแนวทางการปฏิบัติในการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นชัดเจนขึ้น อนุสัญญาและพิธีสารนี้ได้ใช้เป็นกฎเกณฑ์ และแนวทางในการคุ้มครองทรัพยากรประวัติศาสตร์ และโบราณคดีในกรณีที่เกิดการขัดกันทางกำลังทหาร ซึ่งได้วางมาตรการในการให้ความคุ้มครองไว้หลายประการ

หลักการสำคัญของอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร และพิธีสารฉบับที่ 1 มีดังนี้

1) คู่สงคราม หรือคู่พิพาทจะต้องให้ความคุ้มครองและปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรมทั้งในระดับระหว่างประเทศ และในระดับที่มีไระหว่างประเทศ โดยการให้ความคุ้มครองต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้น คือ การงดเว้นการใช้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม และสถานที่ตั้งซึ่งคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์อันจะเป็นเหตุที่ทำให้เกิดภัยอันตรายต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เช่น การใช้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ทางการทหาร และการงดเว้นการศึกษาที่มุ่งทำร้ายทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำลายด้วยวิธีการเช่นใด ยกตัวอย่างเช่น การวางระเบิด การระดมยิง หรือการปิดล้อม⁴

2009, from http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=35744&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

³ UNESCO, List of States Parties of Protocol to the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict. The Hague, 14 May 1954 ,Retrieved February 3, 2009, from http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=35744&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

⁴ มาตรา 4 อนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร

2) จัดทำทะเบียนสถานที่ปลอดภัยจากการสู้รบ และจัดทำศูนย์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมทั้งหลาย และนำข้อมูลเหล่านั้นไปจดทะเบียนไว้กับสำนักทะเบียนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้อนุสัญญา⁵ โดยเมื่อนำทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเหล่านั้นไปจดทะเบียนแล้ว ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเหล่านั้นก็จะได้รับความคุ้มครองพิเศษตามอนุสัญญา⁵

3) การติดเครื่องหมายสัญลักษณ์รูปโล่สีน้ำเงิน - ขาวเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยการติดเครื่องหมาย ณ สถานที่สำคัญอย่างยิ่งตามที่ปรากฏในอนุสัญญา ซึ่งในการติดเครื่องหมายสัญลักษณ์คุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวนั้นก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการภายในของรัฐบาลในการออกเอกสารอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายคุ้มครองดังกล่าวซึ่งมีทั้งความคุ้มครองทั่วไป และความคุ้มครองพิเศษ⁶

ทั้งนี้ก็มีประเด็นปัญหาว่าหากทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นไม่ได้ติดเครื่องหมายสัญลักษณ์คุ้มครองแล้ว จะถือว่าทรัพย์สินนั้นได้รับการยกเว้นโดยไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า แม้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้ติดเครื่องหมายแต่รัฐบาลสมาชิกของอนุสัญญาก็ยังคงมีพันธกรณีในการให้ความเคารพต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรมตามหลักการในมาตรา 4 ของอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 คือการงดเว้นจากการศึกที่จะมุ่งทำร้ายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นไม่ว่าทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวจะได้รับการติดเครื่องหมายหรือไม่

4) การจัดตั้งหน่วยทหารพิเศษสำหรับทำหน้าที่คุ้มกันทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยตรง โดยกำหนดให้รัฐที่เป็นภาคีมีหน่วยทหารไว้ดูแลคุ้มครองไม่ให้ผู้ใดเข้าไปทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นได้⁷

5) การลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดอนุสัญญา โดยอนุสัญญาและพิธีสารมีวัตถุประสงค์ให้รัฐบาลีบรรจความผิดดังกล่าวเอาไว้ในกฎหมายภายในของรัฐ⁸

⁵ หมวด 2 ของอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการทหาร

⁶ มาตรา 6, 16, 17 อนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการทหาร

⁷ มาตรา 7 อนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการทหาร

6) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตามอนุสัญญาสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ทหารในเหล่าทัพ หรือเจ้าหน้าที่ที่จะต้องบังคับใช้กฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่กรมศิลปากร⁹

เมื่อได้ศึกษามาตรการการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหารตามอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหารและพิธีสารฉบับที่ 1 ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาและพิธีสารแล้ว ตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2501¹⁰ เห็นว่าอนุสัญญาฉบับนี้เป็นอนุสัญญาที่มีกรอบวัตถุประสงค์โดยตรงที่มุ่งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในยามที่มีการขัดกันทางกำลังทหารโดยได้กำหนดเกี่ยวกับ ความหมายของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมให้ชัดเจน วิธีการในการคุ้มครอง สัญลักษณ์ในการคุ้มครอง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง หน่วยงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง การกำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องมีการก่อตั้งองค์กรอันมีอำนาจภายใน โดยพันธกรณีดังกล่าวผูกพันทั้งในยามสันติ และในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้มีการกำหนดความสำคัญของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่หลักการในอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 ให้วางหลักการเอาไว้

ทั้งนี้จากการพิจารณาเห็นว่า อนุสัญญา และพิธีสารฉบับที่ 1 ยังมีข้อจำกัดในการใช้บังคับอยู่ โดยอุปสรรคที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายสนธิสัญญาในยามขัดกันทางกำลังทหาร ก็คือกฎหมายสนธิสัญญามีผลบังคับใช้ต่อรัฐที่ได้ให้สัตยาบันเท่านั้น กล่าวคือ สนธิสัญญาอันเป็นกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจะมีผลบังคับใช้ในภาวะขัดกันทางกำลังทหารได้ก็ขึ้นอยู่กับการที่รัฐนั้นได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาฉบับใดที่เกี่ยวข้องกับภาวะขัดกันทางกำลังทหาร ทั้งนี้แม้ว่าอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 นี้จะมีรัฐจำนวนมากเข้าเป็นภาคีสมาชิกและการเห็นความสำคัญและคุณค่าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นอาจยอมรับได้ว่าเป็นกฎหมายจารีตประเพณี แต่เมื่อกล่าวถึงรายละเอียด วิธีการ และกฎเกณฑ์ข้อบังคับซึ่งเป็นหลักการต่างๆที่อนุสัญญากรุงเฮกปี

⁸ มาตรา 28 อนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร

⁹ มาตรา 25 อนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร

¹⁰ UNESCO, Retrieved February 3, 2009, from http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=35744&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

ค.ศ. 1954 กำหนดเอาไว้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้ก็ไม่สามารถแสดงได้อย่างชัดเจนว่าเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าอนุสัญญาฉบับนี้มีลักษณะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่จะสามารถมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปได้ อีกทั้งแม้ตามธรรมนูญกรุงโรมจะบัญญัติให้ถือว่าการละเมิดโดยการโจมตีต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ได้รับความคุ้มครองนั้น เป็นความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม แต่ในทางข้อเท็จจริงนั้นก็ยังไม่เคยมีการพิจารณาตีความผิดต่อการละเมิดทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในศาลอาญาระหว่างประเทศและไม่เคยมีการลงโทษในความผิดฐานนี้เกิดขึ้นเพื่อเป็นบรรทัดฐานเลย

ถึงอย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่าอนุสัญญาและพิธีสารฉบับนี้ได้รับการยอมรับในทางสากลว่าเป็นก้าวสำคัญของหลักการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เพราะเป็นอนุสัญญาหลักฉบับแรกที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการทหารโดยตรง ซึ่งการที่ประเทศไทยเองได้เข้าเป็นภาคีก็ย่อมเป็นการยอมรับว่า ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมไม่เฉพาะแต่ในเวลาสันติ แต่ยังแสดงเจตนารมณ์ว่าประเทศไทยมุ่งประสงค์ที่ธำรงรักษาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมซึ่งถือได้ว่าเป็นมรดกร่วมกันของมนุษยชาติให้รอดพ้นจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้จากกรณีขัดกันทางการทหาร อีกทั้งอนุสัญญาและพิธีสารฉบับดังกล่าวยังก่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับกฎหมายเกี่ยวกับกรณีขัดกันทางการทหารในประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ และการตระหนักถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมอีกด้วย

เมื่อศึกษาอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการทหารและพิธีสารฉบับที่ 1 ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้วนั้น นำไปสู่การศึกษาถึงความตกลงระหว่างประเทศซึ่งได้จัดทำขึ้น ในปี ค.ศ. 1999 ซึ่งเป็นพิธีสารอีกฉบับที่ได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม คือ พิธีสารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 เพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการทหาร โดยจากการพิจารณาพบว่าพิธีสารฉบับที่ 2 นี้มีบทบัญญัติที่แตกต่างที่เข้ามาเสริมในอนุสัญญาหลักมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยในปัจจุบันมีรัฐภาคีสมาชิกทั้งหมด 51 ประเทศ¹¹ เช่น ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ เซเชลโลวเกีย บราซิล อิหร่าน ญี่ปุ่น ฯลฯ โดยในพิธีสารฉบับนี้มีเนื้อหากำหนดพันธกรณีเพิ่ม

¹¹ UNESCO, List of States Parties of Second Protocol to the Hague Convention of 1954 for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict.

เสริมอนุสัญญาดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างจากอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 และพิธีสารฉบับที่ 1 ที่จะเน้นไปที่การวางหลักการคุ้มครองในทางทฤษฎีเสียเป็นส่วนใหญ่

พิธีสารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 เพิ่มเติมอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการกำลังทหาร

พิธีสารฉบับนี้เข้ามาเสริมสร้างแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมให้กับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางการกำลังทหาร ให้เกิดผลจริงในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักการสำคัญ คือ

- 1) การคุ้มครองตามระบบความคุ้มครองเพิ่มเติม ได้แก่
 - การระมัดระวังล่วงหน้าในการโจมตีต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Precautions in attack) เช่น การกระทำทุกอย่างเพื่อตรวจสอบว่าจุดมุ่งหมายในการโจมตีนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม
 - การระมัดระวังล่วงหน้าต่อผลของการโจมตี (Precautions against the effects of hostilities) เช่น การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ออกจากสถานที่ใกล้เคียงเป้าหมายทางการทหาร
- 2) การกำหนดพันธกรณีให้รัฐต้องมีการก่อตั้งความรับผิดชอบทางอาญา และเขตอำนาจรัฐ
- 3) การส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- 4) การก่อตั้งองค์กรใหม่ เช่น คณะกรรมการเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการกำลังทหาร หรือกองทุนเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการกำลังทหาร

ทั้งนี้สำหรับพิธีสารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 เพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการกำลังทหารนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคี ดังนั้นสำหรับประเทศไทยในฐานะที่เป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่ามากมายอันสมควรได้รับการปกป้องคุ้มครอง การที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางการกำลังทหารและพิธีสารฉบับที่ 1 แล้วนั้น ถือได้ว่าเป็นการแสดงตนว่ายอมรับในหลักการสากลพื้นฐานของอนุสัญญาที่มุ่งให้

ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมแล้ว ประเทศไทยจึงควรเข้าเป็นภาคีของพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 และให้มีผลบังคับใช้

ข้อดี – ข้อเสียของการที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในพิธีสารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 เพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร

1) ประเทศไทยจะมีแนวทางในการปฏิบัติและการวางมาตรการกฎหมายภายในเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะเนื้อหาหลักของพิธีสารฉบับที่ 2 นั้นเป็นการกำหนดรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนของอนุสัญญาเฮกปี ค.ศ. 1954 และกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามอนุสัญญาให้มีความละเอียด ชัดเจน และเห็นได้ว่าเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งพิธีสารฉบับที่ 2 นี้ จะช่วยให้รัฐภาคีมีความสะดวกในการปฏิบัติงานในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้การพัฒนากฎหมายภายในของประเทศไทยสอดคล้องกับพันธกรณีที่มีอยู่ก่อนแล้ว จากการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 และพิธีสารฉบับที่ 1 โดยพิธีสารจะเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการช่วยขยายหลักเกณฑ์ที่มีอยู่เดิม และจะช่วยสร้างกรอบในการปฏิบัติที่ชัดเจนต่อการละเมิดทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการปกป้อง และคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหาร แต่ข้อเสียของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีของพิธีสารฉบับที่ 2 นี้ เนื่องมาจากสภาพกฎหมายภายในของไทยยังไม่เอื้ออำนวยต่อการบังคับใช้พิธีสาร ประเทศไทยจึงอาจต้องมีการแก้ไขกฎหมายและยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ขัดแย้งกับพันธกรณีตามพิธีสารฉบับที่ 2 ซึ่งจะทำให้เกิดขั้นตอนในการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น

2) พิธีสารฉบับที่ 2 มีการกำหนดมาตรการเพิ่มเติมขึ้นใหม่ในการปฏิบัติต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรม คือ หลักการระมัดระวังล่วงหน้าในการโจมตี และหลักการระมัดระวังล่วงหน้าต่อผลของการโจมตี ซึ่งในอนุสัญญาหลักไม่ได้บัญญัติไว้ โดยมาตรการเพิ่มเติมนี้เป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐภาคี เพราะจะช่วยให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่มีข้อเสียคือ ในทางปฏิบัติหากมีความจำเป็นต้องมีการเพิ่มกำลังพลเพื่อปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ก็จะทำให้เกิดการใช้งบประมาณในส่วนนี้เพิ่มขึ้นมา

3) พิธีสารฉบับที่ 2 มีหลักเกณฑ์การอนุมัติการให้ความคุ้มครองตามระบบความคุ้มครองเพิ่มเติมเอาไว้ โดยกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมซึ่งมีการร้องขอความคุ้มครองเพิ่มเติมต้องมีมาตรการภายในของรัฐภาคีรองรับความสำคัญของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นก่อน

หลักเกณฑ์นี้จึงเป็นเงื่อนไขที่กำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานเอาไว้สำหรับรัฐภาคีให้ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะทำให้ความคุ้มครองเพิ่มเติมนั้นสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และใช้เวลาน้อยกว่าการร้องขอความคุ้มครองพิเศษในอนุสัญญาหลัก ซึ่งหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีก็จะทำให้การร้องขอความคุ้มครองเพิ่มเติมได้รับการอนุมัติอย่างรวดเร็ว

4) พิธีสารฉบับที่ 2 นี้มีการก่อตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหาร ซึ่งหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีจะสามารถได้รับสิทธิในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน หรือความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ในการเตรียมการทั้งในยามสันติ หรือในกรณีฉุกเฉินที่มีการขัดกันทางกำลังทหารเกิดขึ้น รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือในการบูรณะทรัพย์สินทางวัฒนธรรมอย่างทันทีหลังจากการสิ้นสุดของกรณีพิพาท

5) การที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีจะเป็นการยกระดับความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมให้ได้รับการยอมรับในความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นและเป็นการประกันได้ว่าทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ได้รับความคุ้มครองโดยการร้องขอนี้จะได้รับความคุ้มครองอย่างแน่นนอนในกรณีที่เกิดการขัดกันทางกำลังทหาร และในพิธีสารฉบับนี้ยังมีการกำหนดให้มีความร่วมมือในทางระหว่างประเทศในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมอีกด้วย

จากการพิจารณาทั้งข้อดี และข้อเสียในการเข้าเป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 2 เห็นว่าประเทศไทยในฐานะที่เป็นอีกหนึ่งประเทศที่ให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรม และได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญากรุงเฮก ปี ค.ศ. 1954 และพิธีสารฉบับที่ 1 ไปแล้วนั้น เมื่อพิธีสารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 เป็นพิธีสารที่ช่วยเสริมสร้างมาตรการทางกฎหมายของอนุสัญญาหลักให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น การตัดสินใจเข้าเป็นภาคีในพิธีสารฉบับที่ 2 จะส่งผลดี และก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าผลเสียในการนำเอาหลักเกณฑ์ในพิธีสารฉบับนี้มาพัฒนามาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศไทยต่อไป